

NGÔN NGỮ HỌC VÀ VIỆT NGỮ HỌC

CƠ CHẾ TỪ VỰNG-NGỮ NGHĨA CỦA NGÔN NGỮ TÍNH DỤC TRONG HÀI KỊCH ỨNG BIẾN (qua trường hợp “Ôn giờì, cậu đây rồi!”)

NGUYỄN HẢI HÀ*

TÓM TẮT: Nghiên cứu này khám phá các đặc điểm từ vựng và ngữ nghĩa của yếu tố tính dục trong phiên bản Việt của sitcom "Thank God You're Here!" - "Ôn Giờì, cậu đây rồi!". Thông qua phân tích 12 tập phim, nghiên cứu xác định được 84 biểu thức tính dục độc đáo từ 1.580 lượt lời thoại, được phân loại thành ngữ danh từ, ngữ tính từ và ngữ động từ. Kết quả cho thấy sự phân bố tương đối đồng đều của các biểu thức này, nhấn mạnh việc sử dụng ngôn ngữ tính dục một cách tinh tế trong các màn trình diễn tự phát và không có kịch bản trước. Nghiên cứu này hi vọng đóng góp vào việc hiểu biết về ngôn ngữ cảm ký trong truyền thông Việt Nam và những tác động của nó đối với tương tác xã hội và nhận thức văn hóa.

TỪ KHÓA: Yếu tố tính dục; trường từ vựng; ngữ từ; văn hóa; Ôn giờì, cậu đây rồi!

NHẬN BÀI: 29/07/2024.

BIÊN TẬP-CHỈNH SỬA-DUYỆT ĐĂNG: 12/11/2024

1. Đặt vấn đề

Trong đời sống hàng ngày, có vô vàn vấn đề tế nhị, nhạy cảm buộc con người phải sử dụng những cách thức chiến lược và biện pháp nhằm đề cập đến chúng một cách gián tiếp, khéo léo trong giao tiếp để đảm bảo tính lịch sự, giữ thể diện hoặc tránh những rắc rối không đáng có, sao cho giao tiếp thành công. Một trong những vấn đề tế nhị, nhạy cảm, thậm chí là cấm kỵ, liên quan đến tình dục và tính dục.

Trong những năm qua, kênh VTV3 Đài Truyền hình Việt Nam đã phát sóng một chuỗi chương trình hài kịch tình huống (sitcom) có tên *Ôn giờì, cậu đây rồi* dựa trên phiên bản tiếng Anh của Úc *"Thank God! You're Here!"*. Qua quan sát ban đầu, chúng tôi nhận thấy mật độ các yếu tố liên quan đến tình dục và tính dục khá cao với nhiều trường từ vựng thú vị. Ngôn ngữ sử dụng trong chương trình này khá gần với ngôn ngữ tự nhiên, với các lời thoại không được biên soạn trước. Chỉ có tình huống giả định ban đầu, các tình huống về sau và diễn tiến của vở diễn là do sự phát sinh tức thời, mà ở đó tất cả các diễn viên tham gia phải tự do ứng biến. Vậy đâu là những đặc điểm từ vựng-ngữ nghĩa của các trường từ vựng này?

2. Nội dung

2.1. Theo các nhà nghiên cứu Việt Nam, tính dục được hiểu là một khía cạnh phức tạp và đa chiều của con người, không chỉ bao gồm các hành vi tình dục mà còn liên quan đến cảm xúc, bản sắc, quan niệm về giới tính, và vai trò trong xã hội. Vũ Thị Hương (2018) định nghĩa tính dục như một phương tiện quan trọng giúp các nhà văn đổi mới tư duy về hiện thực và con người; nhấn mạnh rằng, tính dục trong văn học không chỉ là biểu hiện của hành vi tình dục mà còn phản ánh quan niệm về hiện thực và sự đổi mới trong cách nhìn nhận con người và xã hội. Theo Bùi Ngọc Oánh, "*tính dục là toàn bộ những đặc điểm sinh lí cơ thể về giới tính, được hình thành và phát triển bởi hoạt động của hệ cơ quan sinh dục*" [dẫn theo Trần Ngọc Trân, 2016, tr.58]. "*Tính dục của con người là một hiện tượng sinh vật - xã hội phức tạp, là sản phẩm của quá trình tác động giữa các yếu tố sinh vật và yếu tố xã hội....Trong đó, tính dục chỉ là một hiện tượng của đời sống tính dục nhưng là hiện tượng rất điển hình, có ý nghĩa lớn đối với nhân cách con người và được nhiều người quan tâm*" [tr.58], nhắc đến tính dục cũng là nói đến những hoạt động tình dục, những yếu tố thuộc về cơ quan sinh lí của con người đi kèm là những phẩm chất, trạng thái tâm lí của có ý nghĩa xã hội nhất định, không chỉ đơn thuần là những khao khát xác thịt tầm thường.

Theo tác giả Trần Xuân Điệp (2019), có 06 loại phong cách được dùng để chỉ bộ phận cơ thể và chức năng sinh lí người gồm: từ ngữ trang trọng, từ ngữ phổ dụng, uyển ngữ, ngôn ngữ của trẻ em,

*Trường Đại học Ngoại ngữ, ĐHQG Hà Nội; Email: hah.nguyen.2009@gmail.com

tiếng lóng và từ ngữ tục tĩu. Qua đó tác giả cho rằng đã đến lúc cần phải nâng cao ý thức về khu vực nhạy cảm của ngôn ngữ và mô tả ngôn ngữ này là một nền tảng cơ sở của đường hướng giao tiếp đối với dạy ngoại ngữ.

Ở Việt Nam, do những rào cản về quan niệm, vấn đề ngôn ngữ nhạy cảm, đặc biệt về tính dục, chưa dành được nhiều quan tâm, một số ít ví dụ là nghiên cứu về *Biểu tượng tính dục trong ca dao xứ Huế* của Trương Thị Nhân (2015). Cụ thể, tác giả đã khảo sát qua 574 đơn vị ca dao (cặp trao - đáp) phần *Nam nữ đối đáp, trên ghẹo* và tìm ra ghi nhận được 76 đơn vị ca dao có yếu tố tính dục liên quan đến sinh thực khí và hành vi tính giao của con người, chiếm 13,2%. Từ góc nhìn phân tích diễn ngôn, chủ yếu là theo đường hướng dụng học, tác giả phân tích hành vi quy chiếu (reference) và các biểu thức quy chiếu có ý nghĩa chỉ sinh thực khí và hành động tính giao trong ca dao xứ Huế. Tác giả sau đó đi đến kết luận rằng có thể nói đến một thể giới biểu tượng tính dục có ý nghĩa phồn thực hết sức đa dạng, phong phú trong ca dao xứ Huế.

Ngược lại với tình hình ở Việt Nam, trên thế giới, cụ thể là trong thế giới nói tiếng Anh, đã có nhiều công trình về ngôn ngữ nhạy cảm (dangerous English) hay ngôn ngữ cấm kỵ (taboo language) như của Claire (1990), Wardhaugh (2000) hay Gao (2013). Trong đó, tính dục và tính dục được coi là một chủ đề tế nhị bên cạnh các nội dung kì thị về giới tính, tôn giáo, sắc tộc hay cơ chế chữ thề và nói tục. Song, phải đến các nhà nghiên cứu về chất hài (humor) thì đề tài về tính dục và chất hài tính dục (sexual humor) mới được hệ thống đầy đủ và khu biệt hơn. Tuy vậy, đa phần các bài viết đều tập trung vào các cơ chế gây cười nói chung và cơ chế gây cười của chủ đề tính dục chỉ được coi là một minh họa sống động cho các cơ chế đó.

Là phiên bản Việt hóa của chương trình truyền hình Úc *Thank God! You're here! On giờ, cậu đây rồi!* của Đài Truyền hình Việt Nam đã đạt tỉ suất người xem rất cao chỉ sau vài tuần phát sóng. Cụ thể là 1.5 triệu lượt xem sau 02 tuần, so với 1.7 triệu lượt của phiên bản gốc. Đây cũng là chương trình truyền hình đạt nhiều giải thưởng Mai Vàng và VTV Awards nhất với 12 đề cử và 04 lần đạt giải trong thời kì phát sóng. Nét khác biệt của *On giờ, cậu đây rồi!* là ở chỗ trong khi các sitcom và hài kịch khác được dựng theo kịch bản viết sẵn, diễn viên chỉ cần tập trung vào diễn xuất thì ở đây các diễn viên phải ngay lập tức ứng biến với kịch bản hoàn toàn bí mật. Đồng thời, là một chương trình mang yếu tố hài kịch, giải trí, chương trình đòi hỏi diễn viên phải ngay lập tức ứng khẩu để khán giả phải bật cười. Chính phản ứng cười, gật đầu và vỗ tay của khán giả và giám khảo của chương trình là tiêu chí để bình chọn cho các giải nhất tuần và giải thưởng dành cho Nghệ sĩ hài được yêu thích nhất trong giai đoạn chương trình lên sóng.

Tuy hấp dẫn với nhiều giải thưởng được ghi nhận như vậy nhưng *On giờ, cậu đây rồi!* phiên bản Việt và *Thank God! You're here* phiên bản gốc tiếng Anh ở Úc vẫn chưa được khai thác trong các nghiên cứu khoa học nói chung và mảnh đất ngôn ngữ học nói riêng.

2.2. Trong phạm vi nghiên cứu này, chúng tôi tập trung làm sáng tỏ câu hỏi, đâu là cơ chế từ vựng-ngữ nghĩa của các biểu thức có chứa yếu tố tính dục trong sitcom *On giờ, cậu đây rồi!* Đầu tiên, chúng tôi tiến hành thu thập dữ liệu là 12 tập phim hay nhất tuần của *On giờ, cậu đây rồi!* mùa 1, đánh dấu các biểu thức có yếu tố tính dục. Kết quả thu được trong 1.580 lượt lời trao đổi có 135 lượt lời mang yếu tố tính dục, chiếm 8,5% và 84 biểu thức tính dục đơn lẻ (không tính số lần lặp lại).

Ở bước thứ hai, chúng tôi sử dụng các phương pháp định loại từ theo ba tiêu chuẩn của Diệp Quang Ban (2009) gồm: tiêu chuẩn ý nghĩa khái quát, tiêu chuẩn khả năng kết hợp và tiêu chuẩn chức vụ cú pháp. Qua đó các biểu thức mang yếu tố tính dục được thu thập được phân loại theo 03 cấp độ ngữ đoạn: ngữ danh từ (chỉ vật có yếu tố tính dục), ngữ tính từ (chỉ tính chất, cảm xúc của nhân vật tham thoại có liên quan đến tính dục), ngữ động từ (chỉ hoạt động tính giao). Các ngữ từ này được sử dụng thường xuyên nhất với các chủ đề, các loại nhân vật và tình huống cụ thể.

Đồng thời, chúng tôi dựa vào quan điểm về trường từ vựng-ngữ nghĩa của Nguyễn Thiện Giáp (2008), theo đó, trường nghĩa “là phạm vi tất cả các từ có quan hệ lẫn nhau về nghĩa.” (tr.40). Trong các cách xây dựng trường nghĩa, theo tác giả kiểu trường nghĩa phổ biến nhất là nhóm “từ vựng- ngữ nghĩa”, tức là “dựa vào sự tồn tại của các từ khái quát, biểu thị các khái niệm ở dạng chung nhất, trừu

tượng nhất và trung hòa.”. Từ khái quát này được Nguyễn Thiện Giáp coi là một cái máy để đo đạc và phát hiện ý nghĩa phạm trù chung, trên cơ sở đó tập hợp tất cả các thành phần còn lại của trường (2008, tr.41). Từ đó, chúng tôi quy nạp các biểu thức được nghiên cứu thành các trường từ vựng. Thông qua phân tích định tính và định lượng, nghiên cứu này sẽ cung cấp một bức tranh toàn diện và chi tiết về việc sử dụng ngôn ngữ tính dục trong sitcom *On Giời, cậu đây rồi!* phiên bản Việt.

3. Kết quả của nghiên cứu

3.1. Sự phân bố các biểu thức ngôn ngữ mang yếu tố tính dục

Như đã đề cập ở trên, trong 1.580 lượt lời trao đổi của khách thể nghiên cứu có 135 lượt lời mang yếu tố tính dục, chiếm 8,5% và 84 biểu thức tính dục.

Trong 84 biểu thức tính dục, có 27 ngữ danh từ (chỉ vật có yếu tố tính dục), 28 ngữ tính từ (chỉ tính chất, cảm xúc của nhân vật tham thoại có liên quan đến tính dục), 29 ngữ động từ (chỉ nhóm hoạt động tính giao). Có thể nói dù số lượng nhóm các động từ và động ngữ là dẫn đầu về tần xuất nhưng sự chênh lệch so với các nhóm còn lại là không đáng kể, qua đó cho thấy sự đồng đều trong việc sử dụng các ngữ từ vựng này của các nhân vật tham thoại.

3.2. Hệ thống ngữ danh từ

Bảng 1. Trường từ vựng tính dục thuộc ngữ danh từ

Ngữ danh từ (27)	<i>Bộ phận cơ thể (11)</i>	chỗ nhạy cảm, trên, dưới, kết cấu, bên trong, nội thất, búp, chanh, cái ống nước bị tắc, cái kim, đùi
	<i>Loại hình tính giao (4)</i>	cái màn dạo đầu, khúc dạo đầu, vũ điệu hoang dã, bia ôm
	<i>Vật dụng gợi tình (8)</i>	cái tam giác, quần lót, áo, áo mưa, quần đùi, váy ngủ, bikini, hai mảnh
	<i>Không gian sinh hoạt (4)</i>	lầu xanh, giường, kĩ viện, phòng ngủ

Hệ thống ngữ danh từ xuất hiện trong sitcom *On giời, cậu đây rồi!* đều là danh từ vật thể gồm bốn trường từ vựng chỉ bộ phận cơ thể, loại hình tính giao, vật dụng gợi tình và không gian sinh hoạt. Về nhóm từ chỉ bộ phận cơ thể, chiếm đa số là các nhả ngữ mô tả bộ phận sinh dục nữ như: *cái ống nước bị tắc, kết cấu, nội thất, chanh...*

Chiến Thắng Xấu nhưng **kết cấu** nó đẹp ạ.

Trần Thành À

Chiến Thắng Mặt tiền thì chả ra gì. Bên trong **nội thất** tiện nghi bất ngờ ạ và một vài phép ví von đối với bộ phận sinh dục nam: *cái kim, sợi bún...*

Việt Hương Cong kim luôn, trời thấy ghê vậy Em làm cách nào mà bỏ trống mà cong **kim** được hay vậy. Thấy ghê quá. Khủng khiếp, một điều trên thế gian này giờ mới thấy.

Hoàng Anh Em...

Xuất hiện ít hơn nhưng mang tính hiện ngôn hơn là nhóm các từ chỉ loại hình tính giao. Các từ này biểu thị ý nghĩa tính dục khá cởi mở với những từ chuyên ngành như “màn dạo đầu” hay “bia ôm”.

Việt Hương Nhưng mà trước tiên là phải biết **cái màn dạo đầu**, biết **cái màn dạo đầu** hông?

Anh Đức **Màn dạo đầu** giống như cái bài nhạc nó có cái khúc intro đầu ý phải không bà?

Một đặc điểm thú vị của *On giời, cậu đây rồi!* là sự xuất hiện của nhiều vật dụng mang tính gợi ý về chuyện hợp giao như *quần lót, váy ngủ...*

Khánh Nam Khăn gì? Qua nhà người ta tắm à sao quên khăn?

Việt Hương Tắm đâu tắm.

Khánh Nam Chứ qua bên làm cái gì mà quên **cái tam giác**?

Việt Hương Hấn ngủ chung.

Cá biệt là việc sử dụng cách chơi chữ của “áo mưa không bao giờ đi mưa” nhằm ám chỉ chiếc *bao cao su* mà mẹ con Cám (Chí Tài, Trường Giang) tìm được trong giỏ của Tấm (người chơi Ngọc Lan). Việc dịch chuyển từ mô tả các sự việc mang tính tính dục sang các sự vật tính dục vừa tăng tính hài hước cho đoạn thoại, vừa khéo léo giảm bớt tính nhạy cảm của chủ đề giao tiếp này.

Một nhóm ngữ danh từ nữa có yếu tố tính dục trong sitcom này là các từ biểu thị không gian sinh hoạt nam nữ với sự xuất hiện nhiều lần của *phòng ngủ*, *giường* và hai lần sử dụng cụm danh từ *lầu xanh* và *kỹ viện*. Đây đều là các không gian nhân tạo có liên hệ trực tiếp đến các hành vi tính giao.

Việt Hương Em bước vô nhà chị Em thấy chị có một mình Em thấy không Mà chị giờ chị nhờ em giúp này Nó hơi hơi, hơi nhạy cảm tí. Nó liên quan tới **phòng ngủ**

Hoàng Anh Ô, thế có nghĩa là gì?

Việt Hương Mà... Trong phòng ngủ là thường là phải có **giường** đó em.

3.3. Hệ thống ngữ tính từ

Bảng 2. Trường từ vựng tính dục thuộc ngữ tính từ

Ngữ từ (28)	<i>Vẻ đẹp hình thể (7)</i>	ngòn ngon, ngon, tươi xanh, săn chắc, đẹp, nở, nhiều (sức)
	<i>Miêu tả bộ phận cơ thể (8)</i>	bún, thẳng tắp, yếu xìu, tiện nghi, cong, căng, nhẵn, yếu
	<i>Tâm lý tình cảm (13)</i>	dữ, ham hố, hừng hực, đau, phùng phùng, sung sướng gần chết, liêu xiêu, mạnh, tình tứ, thẳng hoa, phê, hành, bèn bẹt

Hầu hết các ngữ tính từ trong *On giời, cậu đây rồi* đều là hoặc chứa thành phần trung tâm là các tính từ tương đối (hay tính từ có thang độ). Trong đó nhóm từ mô tả vẻ đẹp hình thể đều ít nhiều liên quan đến sự phồn thực, gọi tình:

Anh Đức Gặp em anh muốn nhậu liền, Gặp em anh muốn nhậu liền.
a...à...nhậu...nhậu...liền xong rồi anh ới luôn. Hay không bà?

Việt Hương Người ta **ngòn ngon** vậy mà nhậu xong rồi ới.

Hay

Việt Hương Giường là có một chữ giường rồi đó. Mà cái này thì phụ nữ không có làm được.
Chỉ có đàn ông..đẹp như em, **săn chắc** lắm.

Hoàng Anh Không có được đâu chị ơi.

Yếu tố tính dục còn được thể hiện ở mức độ rõ rệt hơn khi các nhân vật tham thoại tung hứng miêu tả các bộ phận cơ thể nữ: *tiện nghi, căng, nhẵn* và các bộ phận cơ thể nam: *thẳng tắp, yếu xìu, cong*. Cá biệt có trường hợp tính từ hóa danh từ *Bún*, biến một danh từ so sánh ngầm bộ phận sinh dục nam (sợi bún) thành một tính từ ám chỉ sự yếu đuối, đối lập hoàn toàn với *thẳng*:

Việt Hương Vậy bây giờ nhiều bún là cái người thẳng tắp được?

Anh Đức Hơ, muốn **bún** thì **bún** muốn **thẳng** thì **thẳng**.

Nhóm chỉ tâm lý tình cảm, không ngạc nhiên, là trường từ vựng có nhiều thành phần nhất trong hệ thống ngữ tính từ. Đối với một vấn đề nhạy cảm như tính dục, cảm xúc giao ban luôn được miêu tả sắc nét nhất. Hầu hết các tính từ này đều là tích cực, ngay cả từ tiêu cực như *yếu xìu, hành* cũng vẫn mang lại cho người nghe tính tích cực của hành động tính giao. Từ đó, tiếng cười được khởi phát.

Việt Hương Yêu em vì bát cháo hành.

Anh Đức Dạ. a.....yêu em vì bát cháo hành. Tới đây tầm quát bị **hành** hơn yêu. Đúng không bà, đúng không bà?

Việt Hương Tầm quát gì đâu, này giờ chẳng thấy tầm quát gì hết tron á.

Anh Đức Dạ thì a, lỡ làm tiếp luôn.

Việt Hương Ủ làm tiếp luôn hả, rồi sao nữa?

Anh Đức a....tầm quát thì nó **liêu xiêu**. Tầm xong mới quát **yếu xìu** bà ơi.

Hoặc

Trần Thành Vì sao lại đến với nó? Có cái gì hơn vợ anh? Giả lời ngay!

Chiến Thắng Anh ơi, ngan lai lợn rừng nhưng mà khí thế nó **phùng phùng**.

3.4. Hệ thống ngữ động từ

Bảng 3. Trường từ vựng tính dục thuộc ngữ động từ

Ngữ động từ (29)	Hành vi tính giao (20)	Đề, quất, khiêng, nhậu, tằm quất, mát xa, vụng trộm, hôn, yêu, múa thoát y, đồ mờ hôi, Vũ Tụ Sướng, Thích Tụ Đâm, duy trì cái nòi giống, đi với trai, nhét vô cái lỗ, leo lên tuột xuống, nằm ngửa, nhấp nhấp, ngủ
	Hành vi tính giao ví von (4)	tắm biển khô, bơi cạn, lái máy bay, gạt cần số
	Hành vi đụng chạm (5)	lượm banh, kiểm tiền, hô hấp nhân tạo, cời, kéo

Qua phân tích, hệ thống ngữ động từ có yếu tố tính dục chiếm số lượng nhiều nhất trong khách thể nghiên cứu, trong đó nhóm mô tả hành vi tính giao đa dạng, phong phú nhất. Vị từ trung tâm của các cụm từ này đa phần là các động từ đơn (*đề, quất, khiêng, nhậu...*), bên cạnh đó là một vài từ ghép (*tằm quất, mát xa, nhấp nhấp...*). Đặc biệt có một vài tổ hợp từ gợi hình ảnh (*đi với trai, nhét vô cái lỗ, leo lên tuột xuống*) và việc chơi chữ biến hành động cá nhân thành tên riêng như trong đoạn thoại dưới đây.

Tự Long Tôi xin tự giới thiệu với cậu. Tôi tên là Sướng. Họ tôi là Vũ Tụ. Tôi là **Vũ Tụ Sướng**.

Ngô Kiến Huy Dạ xin thưa bác sĩ là con tên là **Thích Tụ Đâm**.

Tự Long À **Thích Tụ Đâm**. Hay quá.

Hay

Việt Hương Yêu làm sao **tằm quất** cho bà Ba được.

Anh Đức Không, bà muốn mạnh là con mạnh liền à.

Ở một phân cảnh khác:

Anh Đức Dạ nhớ nhớ. Bà từ từ chứ bây giờ không nhớ. Nhớ, a...con nói là con a...con thê là a...con không **quất** bà con không có tiền uống rượu.

Việt Hương Sai rồi, không phải thê câu này, thê câu khác.

Anh Đức Cái gì rồi..thê con mà...à...con mà à à...mà hồng **quất** bà à...con bị người ta **quất**.

Bên cạnh nhóm các từ mô tả hành động tính giao, có một nhóm từ mang nghĩa tương tự nhưng có sự khéo léo ví von, buộc khán giả phải tư duy để thấy được mối liên hệ giữa nghĩa sở biểu và nghĩa sở chỉ như *tắm biển khô, bơi cạn, gạt cần số...* Đây là nhóm từ tạo ra nhiều tiếng cười nền (laugh track) nhất nhờ vào sự chơi chữ thông minh của những người tham thoại.

Việt Hương Đẹp trai quá.

Hoàng Phi Dạ tính ra chị cũng **máy bay** ạ.

Việt Hương Động vô lòng tự ái rồi ghen. Chứ cỡ chị đầu còn sức **gạt cần số** đâu cung.

Thú vị không kém là nhóm từ không mô tả hành vi tính giao nhạy cảm mà mô tả hành vi đụng chạm cơ thể. Tuy số lượng không nhiều nhưng các cụm từ này cũng gây hiệu ứng giải trí mạnh. Sự kết hợp của các vị từ trung tâm của nhóm này với các bổ ngữ trực tiếp và trạng ngữ chỉ nơi chốn có thể dễ dàng khiến khán giả liên tưởng ngay lập tức đến các hành vi sờ mó, mời chào, gợi ý.

Việt Hương **Lấy tiền, kiểm tiền trong người** của Ba đi. Ba có để tiền đó (LT) **Kiểm** phải **kiểm** hai tay chứ kiểm một tay à?

Hoặc

Việt Hương Không. Anh đang giờ **lượm banh** mà. Bây giờ ông phải **lượm được banh trong người** của tôi.

Khánh Nam Anh đâu có thèm ăn chanh đâu.

4. Kết luận

Ơn giờ, cậu đây rồi! là một hiện tượng rất mới trong làng giải trí nói chung và hài kịch tình huống truyền hình nói riêng. Với sự đa dạng về màu sắc ngôn ngữ, sitcom này mang lại nhiều hiện tượng ngôn ngữ thú vị, là mảnh đất màu mỡ cho những phát hiện của ngôn ngữ học, trong đó phải kể đến các biểu thức tính dục. Nghiên cứu cho thấy các yếu tố tính dục, vốn luôn được coi là một chủ đề nhạy cảm, chiếm gần 10% các câu thoại của sitcom, một điều mà các hài kịch có thoại sẵn (scripted humor) gần như tránh né. Phân tích sâu các biểu thức ngôn ngữ này, nghiên cứu đã chỉ ra 27 ngữ danh từ, 28 ngữ tính từ và 29 ngữ động từ mang yếu tố tính dục. Nghiên cứu cũng phân loại các ngữ từ theo các trường từ vựng phù hợp, trong đó nổi bật là nhóm động từ chỉ hành vi tính giao, nhóm tính từ miêu tả cảm xúc tâm lý và nhóm danh từ ám chỉ các bộ phận cơ thể. Tuy nhiên nghiên cứu mới chỉ dừng lại ở Mùa 1 của chương trình và phần nào phân tích đối tượng ở phạm vi bề mặt. Ở các nghiên cứu tiếp theo chúng tôi sẽ mở rộng phạm vi đối tượng và phân tích chi tiết hơn các đặc điểm từ vựng- ngữ nghĩa của các trường từ vựng này.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Tiếng Việt

1. Diệp Quang Ban (2009), *Giáo trình ngữ pháp tiếng Việt*, Nxb Giáo dục.
2. Đỗ Hữu Châu (1981), *Từ vựng - Ngữ nghĩa tiếng Việt*, Nxb Giáo dục.
3. Đỗ Hữu Châu (1998), *Cơ sở ngữ nghĩa học từ vựng*, Tái bản lần thứ hai, Nxb Giáo dục.
4. Nguyễn Thị Hoài Phương, Nguyễn Thị Thu Sương (2021), “Diễn ngôn tính dục trong truyện ngắn Nguyễn Ngọc Tư nhìn từ giá trị kinh nghiệm của từ ngữ”, Tạp chí *Khoa học Trường Đại học Sư phạm, Đại học Huế*, Số 1(57)/2021, tr.19-27.
5. Nguyễn Thiện Giáp (2008), *Giáo trình Ngôn ngữ học*, Nxb Đại học Quốc gia Hà Nội.
6. Trần Xuân Diệp (2019), “Ngôn ngữ nhạy cảm và đào tạo tiếng Anh”, Tạp chí *khoa học trường Đại học Sư phạm Hà Nội*, Số 64, tr.108-125.
7. Vũ Thị Hương (2018), *Diễn ngôn tính dục trong tiểu thuyết Việt Nam đương đại (qua một số tác giả và tác phẩm tiêu biểu)*, luận án Tiến sĩ Trường Đại học Khoa học xã hội và Nhân văn, ĐHQGHN.

Tiếng Anh

8. Bensaber, Y. (2020), *Humor and Gender: Males and Females' Understanding and Appreciation of Humor in Memes and Written Jokes: A Case Study of 3rd Year Students of English at Frères Mentouri Constantine 1 University*, luận văn thạc sĩ trường University of Frères Mentouri Constantine 1 University.
9. Raskin, V. (1985), *Semantic Mechanisms of Humor*, Dordrecht-Boston-Lancaster: D. Reidel.

Lexical and semantic mechanisms of sexual language in spontaneous comedies (A case study of 'Thank God! You're Here!')

Abstract: This study explores the lexical and semantic characteristics of sexual elements in the Vietnamese version of the sitcom "Thank God You're Here!" - "Ơn Giờ, cậu đây rồi!". By analyzing 12 episodes, the research identifies 84 unique sexual expressions from 1580 dialogues, categorized into noun phrases, adjective phrases, and verb phrases. The findings reveal a relatively balanced distribution of these expressions, emphasizing the nuanced use of sexual language in spontaneous, unscripted performances. The study hopefully contributes to the understanding of taboo language in Vietnamese media and its implications for social interactions and cultural perceptions.

Key words: Sexual elements; semantic fields; phrases; culture; Thank God! You're here!